

مادەنيەت جانە جارىتلىستىق مۇرالار كۇنئە نازار

مادەنيەت مۇرالارن “جانداندىردى”

”مادەنيەت جانە جارىتلىستىق مۇرالار كۈنى“ شىنجاڭ نەگىزگى الاڭ قىمىلى باستاىدى

”شىنجاڭ ەتورت تارىخى“ سۈرەتتەر كورمە-سى، بەيزاتتىق مادەنيەت مۇرالار سۈرەتتەر كورمەسى، مادەنيەت شىعارماشلىق ونىمەدە-رىن تانىستىرۇ، بەيزاتتىق مادەنيەت مۇرالارى بازارى سياقتلار دا كورسەتلىدى.

ساناققا قاراغاندا، شىنجاڭدا جىيىنى جىل-جىمايتىن مادەنيەسكەرەتكىشىنەن 9642سى بارەكەن، مۇنىڭ نىشنىدە ەلەمدىك مادەنيەت مۇ-رالارى ورنىنان 6سى، مەمەلكەتتىك ەتۇيىندىدى مادەنيەسكەرەتكىشىن قورعاۋ ورنىنان 133ى، ۋتونويميالى رايون دارەجەلى مادەنيەسكەرەتشىن قورعاۋ ورنىنان 620سى بار. بۇدان سىرت، 92 مۇراجاي (مۇنىڭ نىشنىدە مەمەلكەتتىك ەبىرىنشى دارەجەلى 2 مۇراجاي بار) بار، مۇراجايلاردا 450 مىڭ مادەنيەسكەرەتكىشى ساقتالغان، مەمەلكەتتىك ەبىرىندىشى دارەجەلى 707 مادەنيەسكەرەتكىشى، ەكىنشى دارەجەلى 1348 مادەنيەسكەرەتكىشى-تى، ۇشىنشى دارەجەلى 4104 مادەنيەسە-كەرەتكىشى قامىتىدى. مەمەلكەت دارەجەلى 5 تارىخىي مادەنيەت ايگىلى قالاسى جانە 3 تارىخىي مادەنيەت ايگىلى قالاشىعى، 4 تارىخىي مادەنيەت ايگىلى قىستامى جانە 2 تارىخىي ما-دەنيەت كوشەسى، 17 تارىخىي مادەنيەت ەداستۇرلى قىستامى بار.

”سوڭغى جىىلدارى تۇتاس رايونىمىز مادەنيەسكەرەتكىشتەردىڭ ەوزىن قورعاۋ، جوندەۋ، ھاۋىپىسىزدىك، ەورت ەسوندىرۇ، ورتتەن ساقتانۇ قۇرىلىسى، قورعاۋ سىياتىنىدا-ى قۇرىلى قۇرىلىسى، كورمەلەپ پايدالانۇ سىياقتى 147 نىساندى اتقارپ، كروران بايىر-ى قالاسى، بەيتىڭ بايىرى قالاسى سىياقتى ەبىر توپ مادەنيەسكەرەتكىشى ەونمىدى قور-عالىدى، قىزىلقاغا بەلگى وتى، كۇرە جاڭغا،

دارپىتەدى: مەمەلكەتتىك گەڭەس شىنجاڭ تار-باغاتاي ەتۇيىندى دامىتۇ - ەسىك اشۇ سىناق رايونىن قۇرۇدى بەكىتىپ، تارباغاتاي ايماغن، ەتپتى، شىنجاڭنىڭ ەسىك اشۇىن، دامۇىن تاپ-تىرماس ورايىغا يە ەتتى. ساياسى دەڭگەيدى شىن مانىندە جوعارىلاتىپ، تۇلعالىق رولدى تولقى ساۋلەلەندىرىپ، ەلەمدىك كوز ايامەن جانە ھالقارالق كوز ايامەن جوبانى بيبىك تۇر-عدا، جوعارى ولىشمەين ويداىعداي جاساپ، مەمەلكەتتىڭ ەتۇرلى قولداۋ ساياساتتارىنان تولقى، يىكەمدى، ويداىعداي پايدالانىپ، نىسان قۇرىلىستارنى كۇش سالا ىلگەرىلەتپ، دالەم - ەمال ساۋداگەر شاقىرۇدى، ساۋدا ار-قىلى ساۋداگەر شاقىرۇدى كورنەكتىلەندىرۇ كەرەك. نىدەتتەن ساقتانۇ - تىزگىندەۋ مەن ەكونوميكالىق، قوعامدىق دامۇدى جوعارى ەونمىدى ەبىر تۇتاس جوسپارلاپ، دامۇ مەن ھاۋىپىسىزدىكتى ەبىر تۇتاس جوسپارلاپ، ەكونوميكانىڭ باياندى دامۇىن ىلگەرىلەتۇ كەرەك. شەكارا وتكەلىنىڭ ەكونوميكالىق كومەسكى كۇشىن اشىپ، جاڭغا دامۇ ارناسنا

بەلسەنە قىزمەت ەتىپ جانە ونىمەن توعدە-سىپ، شەكارا بويىنداى رايونداردىڭ تىڭ ەكونوميكالىق ارتۇ ۇيەگىن قالىپتاستىرۇ كەرەك.

تەكسەرۇ - زەرەتتەۋ بارسىندا ەركىن تۇنىياز مىنانى باسا دارپىتەدى: مەمەلكەت پەن ۋتونويميالى رايوننىڭ ورنىقتى ارتىىرۇ جويندەگى ساياساتتارى مەن شارالارنى شىن ما-نىندە ويداىعداي تىياناقتاندىرىپ، ەكىنشى ماۋسىمداى ەكونوميكانىڭ ورنىقتى اينالىمنا شىنايى كەپىلدىك ەتۇ كەرەك. بازارلانغان، زاڭمەن باسقارلاتىن، ھالقارالانغان ساۋدا ور-تاسىن ۇزدىكىسىز قالىپتاستىرىپ، بازاردىڭ تۇل-ھالىق ومىرشەڭدىك كۇشىن قاولاىتۇ كەرەك. ەكولوگىيالىق وركەنىيەت قۇرىلىسنىڭ ساياسى جاۋاپكەر شىلگىن ارقالاپ، ھالىقتىڭ كۇنىنەن - كۇنگە ارتىپ كەلە جاتقان تاماشا ەكولوگىيالىق ورتا جوينىدەگى سۇرانسىن ۇزدىكىسىز قاناعات-تاندىرۇ كەرەك.

جاروللا يسامدىن قاتارلىلار تەكسەرۇ - زەرەتتەۋگە قانئناسىتى.

ۇزدىكىسىز اتقارادى، استىق ساتىپ ۇشى كاسى-عان، بۇل جازىعى استىق ساتىپ ۇلۇ قامبا سىيىمدىلىغىنىڭ جالپى سۇرانسىن قاناعاتاندىرا الادى. سىيىمدىلىقتاعى استىق قامباسىن داپىنىدا-عان، بۇل جازىعى استىق ساتىپ ۇلۇ قامبا سىيىمدىلىغىنىڭ جالپى سۇرانسىن قاناعاتاندىرا الادى.

تۇتاس رايونىمىزداى ەبىيداي ساتىپ ۇلۇ قىزمەتى وڭتۇستىكەن سولتۇستىككە قاراي ەبىي-دايدىڭ ورنلۇ ەتارتىمى بويىنشا رەتمەن ورىسدە-تەتىلەدى. وڭتۇستىك شىنجاڭ ۇڭمىرىنىڭ قاۋىرت ساتىپ ۇلۇ مەزگىلى 6 - ايدىڭ 20 - كۇ-نىنەن باىتالىپ، 30 كۇن توغمەگىندە بولادى. سول كەزدە مەمەلكەت مەنىشكىندەگى كاسپيورندە-دار بازارغا باىتاماشىلدىقپەن كرىپ، بارا سالىپ ساتىپ الادى، ۋادەلەسىپ ساتىپ الادى. جەر - ەردەگى نەگىزگى ساتى استىق ۇيىكتتەرى دە ساتىپ ۇلۇدىڭ ۇيەيدىق فورماسىن اناعۇرلم ساپا-لىلاندىرىپ، ۋادەلەسۇ ارقىلى ساتىپ ۇلۇ ۋاقتىن ۇزارتىپ، استىق ساتاتىن شارۋالاردىڭ جولدى از جۇرۇىنە، شىرەتكە از تۇرۇىنا، استىغىن تەز ساتۇىنا مۇمكىندىك جاسايدى.

سونمەن بىرگە رايونىمىز ەتۇرلى بازار تۇلعالارن بازارغا كرىپ ساتىپ ۇلۇغا بەلسەنە جەتەكتەپ، ەبىيداي ساتىپ ۇلۇ بازارنىڭ ەتارتىدە-بىن جالعاستى ساقتايدى. بيبىل بازارغا كررۇگە رۇقىسات ەتۇدى ەستەلىككە ۇلۇ ەتۇزىمىن

3-رەتكى ورتالىقتا شىنجاڭ قىزىلتى چوچىندىكى، انگىيە ئىنچىلىسىنىڭ رۇخىن ۇرۇردىلىك، دارىكتانلاردىكى

جانا داۋىر دىگى چوچىڭدا سوتسىيالىستىك شىنجاڭ تۇرۇىنا تۇلشداپىن

(باسى 1 - بەتتە)

”زاڭمەن باسقارۇدى الدىمەن جۇرگىزۇ“ ۇستانىمى شىنجياڭنىڭ نەگىزگى ساتى باسقارۇنىڭ ەر سىلاسمەن، ەر جامىمەن جانە ەر بۇنىمىمەن ساپاقتاسىپ، قالىڭ كادرلار ھاسىلگە ەي وجىرگىزتۇدە زاڭمەن باسقارۇ ۇستاندە-مىن، زاڭمەن باسقارۇ رۇخىن بارىغان ساپىين شەبەرلىك-پەن قولدانىپ، زاڭمەن باسقارۇ تاسلىمىمەن، زاڭ ەرە-جەمەن ماسلەلنى ەبىر جاقىتى ەتتەن بولدى.

بيبىل 3 - ايدىڭ اياغىنا دەيىن ۋتونويميالى رايون، ايماق (وبلىسى، قالا)، ۋدان (قالا، رايون) 3 دارەجە جىيىنى 128 رەت زاڭنان ەسەپ بەرۇ جىمىنىن اشىپ، ەر دارەجەلى پارىتكوم، ۇكىمەتنىڭ نەگىزگى جاۋاپتىلارى ”شەشۇشى از ساندى“ رەتىندە، زاڭنان ەسەپ بەرۇ قىزمەتى ارقىلى زاڭمەن باسقارلاتىن شىنجاڭ قۇرىلدە-سىنا ەسە قوستى.

قۇلجا قالاسى اكىمشلىك قايتا قاراۋ جانە ارىزغا جاۋاپ قايتارۇ دەلەولارى ەبىرشاما كوپ بولغان، سونداي - اق اكىمشلىك وركاننىڭ جاۋاپتىلارى سوتقا شىعبە ارىزغا جاۋاپ قايتارۇ مولشەرى تومەن بولغان مەكەمە - ورنىنادردى جيبىن ۇستىندە زاڭنان ەسەپ بەرۇ جاساۋعا تانگاددى. اتالغان قىلالىق ادام كۇشى بايلىعى جانە قوعامدىق قاماتماسىزدانىدىرۇ مەكەمەسىنىڭ نەگىز-گى جاۋاپتىسى زاڭنان ەسەپ بەرگەننەن كەيىن، سوتقا شىعبە ارىزغا جاۋاپ قايتارۇ مولشەرى %100كە جەتتى. بيبىل 4 - ايدىڭ 1 - كۇنى «قارامايلى قالاسىنىڭ اكىمشلىك زاڭ اتقارۇدى باقلاۋ ۋادىسى» اتقارىلدى. قارامايلى قالاسى اكىمشلىك زاڭ ەرەجە شىعارۇ ارقىلى اكىمشلىك زاڭ اتقارۇدى باقلاپ، نىشى باقلاۋ مەن قو-عامدىق باقلاۋدى ەرەجە بويىنشا كۇشەيتىپ، بېلىكنىڭ اشىق، جارىا جۇمىسى سىتەۋىنە مۇمكىندىك جاساپ، اكىم-شىلكتى زاڭ بويىنشا جۇرگىزۇدى جەبەۋ جانە زاڭمەن باسقارلاتىن ۇكىمەت قۇرۇ بەكىمىن ايگىلەدى.

اماليات شىنجياڭدى زاڭمەن جونگە سالۇدىڭ قوعام ورنىقتىلىغىن قورعاۋدىڭ، ەكونوميكانىڭ، قوعام-نىڭ جوعارى ساپالى دامۇىن جەبەۋدىڭ، قوعامدىق باسقارۇ قابىلەتىن جوعارىلاتۇدىڭ قاجەتتى تالايى، ەسوزسىز، باسىپ وتەنن جولى ەكەندىگىن دالەلدەدى. ”زاڭدا بەلىگىلەنگەن مىندەت جاۋاپكەر شىلكتى، ەسوز جوق، سىتەۋى“، ”زاڭدا ۇقىق بەرىلمەگەن سىتەردى سىتەمەۋى“ سىياقتى زاڭمەن باسقارۇ ۇستانىمدارىنىڭ جۇرت كوڭلىىنە تەرەڭ ۇيالاۋىنا ىلەسە، شىنجياڭنىڭ قوعامدىق باسقارۇدى وسىزماىناندىرۇدى ىلگەرىلەتۇ قادامى اناعۇرلىم بەكەم، پارمەندى بولا ەتۇستى.

زاڭمەن باسقارۇ ارقىلى تىنىشتىقتى، جارىاسىمدىلىقتى قاماناماسىز ەتتى، قورعادى

بيبىل 2 - ايدىڭ 25 - كۇنى ەتۇن ورتاسىندا ەزۇرمىجى قىلالىق قوعام ھاۋىپىسىزدىگى مەكەمەسى سايباق رايوندىق بولىمىشە مەكەمەسى حوتان كوشەسى ساقشى بولىمىشەسى 1 - مامىر ھالىققا قولايلى ساقشى سىتە-رى ۇيىكتىنىڭ ھالىق ساقشىلارى شارلاۋ بارىسىندا ەبىر قارىانلۇ كۇشەنىڭ بۇرىشىندا ەبۇرىسىپ جاتقاندىغىن باي-قايدى. ەزۇرمىجى قىلالىق قوعام ھاۋىپىسىزدىگى مەكەمەسى-نىڭ قولباىستىلىق ورتالىعى مالىمەتتى تاپسىرىپ العاننان كەيىن، قارىانلۇ ازماىتىغىن دەرەۋ انىقتايدى ەر ارى ونىڭ ۇل - قىزدارىمەن قارىانى لىپ قايتۇعا بايالىنسا جاسايدى. قارىانلۇ قىزى اكەسىنىڭ اتىسىگەيپەر ۋرۇنىنا شالدىغىپ، تالاي رەت اداسىپ كەتكەندىگىن، ەر رەتتە دە ھالىق ساقشىلارى دەر كەزىندە تاۋىپ العاندىغىن ايتتى.

سيفىرلى ۇقتانتانۇدا شىنجياڭ قوعام ھاۋىپىسىزدىگى وركاندارى قوعام ھاۋىپىسىزدىگى رەفورماسىن تەرەڭ-دەتۇدى جانە ىلىم - تەخنىكا ارقىلى ساقشىنى كۇشەيتۇ-دى جەتەكتىشە ەتىپ، وسى زامانىعى ساقشى سىتەرى مەن قالا ۋماعى قوعامىن باسقارۇدىڭ تەرەڭدەي تو-عسۇىن جەدەلدەتتى. پارتىيا 18 - قۇرىلتايىنان بەرى قوعام ھاۋىپىسىزدە-گى وركاندارى ھالىقتى وزەكە ەتكەن دامۇ يدەياسىنا ساقشىلار جاڭغا داندۇردەگى ”فىڭچياۋ تاجىرىيەسىن“ بەل-سەندىلىكپەن امالياتتا ايگىلەپ، تىنىشتىقتى بىرگە قۇرا-تىن، جارىاسىمدىلىقتان بىرگە يىگىلكىتەنەنن تاماشا جىاء-دايدى ۇزدىكىسىز اشتى.

2021 - جىلى بۇكىل رايونداى بۇقارانىڭ ھاۋىپ-سىىزدىك سەزىمى %14.4كە جەتپ، تاى دا تارىخىي جاڭغا دەڭگەيدى جاراتتى؛ بۇقارانىڭ زارى بولۇ مولشە-رى بۇكىل ەلدەگى ورتاشا دەڭگەيدەن جوعارى بولدى؛ جىينالىپ قالغان ارىز - ارمان دەلولىارنىڭ شەشلىۇ ساپاسى مەن ونىمدىلىگى بۇكىل ەل بويىنشا ال-دىڭغى ەلكتە تۇردى.

سۇديا اتقارىلۇشلاردىڭ اتقارۇدان باس تارتۇ قىلدە-مىسىن سوتتا قاراۋعا ”ەرەكشە ۇسىنىس ەتىلدى“، سوتتا قاراۋدان كەيىن 8 اتقارىلۇشى بورتىتارن سول جەردە اتقاردى؛ پروكۇرور 5 كۇن سۇدت ارەكەت ەتىپ، تەرىس جولعا تۇسكەن ۇسپىرىبىدى قۇتقاردى؛ ەكى جەر-دەگى كۇالاندىرۇشلار يىتتەرنەت جەلسىندە، يىتتەرنەت جەلسىنەن تىس سەلبەسىپ، ناۋقاستىڭ باۋىر كوشىرۇ وپە-رانسىياسىن قابىلداۋىنا كومەكتەستى... شىنجياڭ ۱۶ادىلياسى

مەن ۴ادىليا اكىمشلىك وركاندارىندا جاقىندا تۇبلغان وسى اسەرلى انڭسىمەلەر زاڭمەن باسقارۇدان كەلگەن مەيىرلى قورعاۋدى جاندى تۇردە باياندۇدا.

بيبىل 1 - ايدىڭ 1 - كۇنى «شىنجياڭ ۇيغۇر ۋتونو-مىيالى رايوننىڭ تىنىشتىق قۇرىلىسى ەرەجەسى» اتقا-رىلدى. ەرەجەگە ساي، تىنىشتىق قۇرىلىسى قىزمەتى قالا ۋماعى قوعامىن باسقارۇدى وسىزماىناندىرۇدى، نەگىزگى ساتى قوعامدىق باسقارۇنىدا جاڭالىق اشۇدى، تىنىش ورنىن قۇرۇ قىمىلنى كۇش سالۇ ەتۇيىنى ەتىپ، ۇستانىم وي جەلسىندە، ەتۇزىلسى - مەھابىزمەدە، تا-سىلدە، ادىستە جاڭالىق اشۇدى ىلگەرىلەتپ، قوعام-دىق باسقارۇ جۇيەسى مەن باسقارۇ قابىلەتىن وسىزامانداندىرۇدى ىلگەرىلەتتى.

شىنجياڭنىڭ نەگىزگى ساتى قوعامدىق باسقارۇنىدە، دا، زاڭمەن باسقارۇ قوعامنىڭ ادلىدىگىن، تۇراشلىدىغىن قورعاۋ سىياقتى جاقازدا اناعۇرلىم زور سىكەرلىككە جانە اناعۇرلىم زور جاۋاپكەر شىلك ارقالاۋعا يە بولدى، بۇل ەر ۇلت بۇقاراسىنىڭ ھاۋىپىسىزدىك سەزىمىنىڭ، رازى بولۇ مول-شىرىنىڭ ۇزدىكىسىز جوعارىلاۋىنىڭ كۇش قاينارى بولدى.

زاڭمەن باسقارۇ رۇخىن قوعامدىق تۇرمىسپەن توغىستردى

سانجى جۇيىزۇ ۋتونويميالى وبلسى شامىن ازىق - تۇلك جايماشلىرىنىڭ ەشىنارنا زاڭغا جەڭىل دارەجەدە قىعاتتىق جاساۋ ارەكەتىنە جازادان كەشىرىم ەتۇ تۇرلە-رىن بەلگىلەپ، ەتۇن ەكونومىكىسى مەن ”كونە زات بازاردىڭ“ قارىشتاپ دامۇىن جەبەدى.

جاقىنداى جىلداردان بەرى شىنجياڭنىڭ كوپتە-گەن جەرلەرىنىڭ زاڭ اتقارۇ تاراۋلارى زاڭغا جەڭىل دارەجەدە قىعاتتىق جاساۋ ارەكەتىن جازادان كەشىرىم ەتۇ تىزمىدىگىن جابال شىعارىپ، اكىمشلىك زاڭ اتقارۇ ارەكەتىن ارانغا ەتۇسىرىپ، بازار تۇلعالارن قاتەلىكتى دەر كەزىندە وزدىكىتەرنەن تۇزەتىپ، تىجارات قىمىلنى زاڭ بويىنشا ورىستەتۇگە نىتتالاندىرىپ، زاڭ اتقارۇدى تەبىئىدى ەتۇمەن بىرگە، مەدىرگە دە شوملىدىردى.

5 - ايدىڭ 9 - كۇنى بۇكىل شىنجياڭنان 500 مىڭنان اسا ادام 10 مىڭنان استىام قىستانتا (ەلۋەمەتتىك ۋماىق) يىتتەرنەت جەلسىندە، يىتتەرنەت جەلسىنەن تىس ەبىر ۋاقتتا ”قاتتاردىڭ اقشا قاپشىغىن قورعاۋ“ ۇگىت لەكسىيا قىمىلنى ورىستەتىپ، قالا مەن ۋىلدىڭ ەر الابىن قامتىپ، 2 مىلليون 790 مىڭنان استىام بۇقارانى يىگىلككە كەنەلتتى.

بىيلدان بەرى نەگىزگى زاڭ، زاڭدار، ازماىتتىق زاڭناما، الدامشىلىققا قارسى تۇرۇ بىلىمىدەرى سىياقتى زاڭ جالپىلاستىرۇ ۇگىت قىمىلدارى بۇكىل شىنجياڭدا قا-دامداس ورىستەتىلدى، رايونىمىزدىڭ جەر - جەرى، تاراۋ-لارى بۇقاراغا جاقىن، جاندى سىتەر ارقىلى زاڭدارغا تۇ-سىنىك جاساپ، بۇقارانىڭ زاڭدى بىلىۋىنە، زاڭدى تۇ-سىنىۋىنە، زاڭدى قولدانۇىنا مۇمكىندىك جاسادى.

جاقىندا ۇرمىجى قالاسى سايباق رايوندىق ۋادىلە-يا مەكەمەسى 1 - تامىز ۴ادىليا ورننىڭ باىستىعى، ەلەۋ-مەتتىك زاڭدىق قىزمەت ەتەۋ ۇيىكتىنىڭ باىستىعى اىگىۋل ابدوللا ۇيدەن سۇ ەغۇدان تۇبلەىغان داۋ - شاردى جاراستىردى، ونىڭ زاڭغا تۇسىنىك جاساپ، قاعيدانى سالالاپ، سابىرلىقپەن جاراستىرۇىمەن ەكى وتباسى ورتاق تانىمغا كەلىپ قول لىسىپ، تاتۇلاستى.

”ولار بىرىقتىلىقپەن كەلىپ جاراستىرۇدى تالاپ ەتتى. باىتاستىندا پىكىر الۋىىزدەى زور بولغانىمەن، باىستان - اقىر سابىرلىقتى ساقىتادى، كوڭىل كۇيلەرىن دە ەبىرشاما تەجىي ەبىلدى. مەن ورنىندى ۇسىنىستى ورتا-عا قويعانىمىدا، ولار كوپ ويىلانا كەلە اقىرى جاراسۇ كەلسىىنە كەلدى“، - دەدى اىگۇل.

قوعامدىق تۇرمىستا كادىرلردىڭ زاڭمەن باسقارۇ وين جانە زاڭمەن باسقارۇ ەتاسىلنى قولدانىپ، ھاۋىپ - قاتەردىڭ الدىن ۇلۇ، قىلمىسقا سوققى بەرۇ، ماسەلەنى ەبىر جاقىتى ەتۇ، قايشىلقتى شەشۇ قابىلەتى ۇزدىكىسىز جوعارىلاپ، بۇقارا ەستى زاڭ بويىنشا ەبىتىرۇ، سىكە جوللىقسا زاڭغا جۇسكۇ، ماسەلەنى شەشۇدە زاڭدى قولداۋ، قايشىلقتى زاڭغا سۇيەنىپ شەشۇ ۇستانىمى كۇن ساپىن كۇشەيدى.

2017 - جىلى شىنجياڭ پىڭان E جىا ۋىشىن ەلەۋ-مەتتىك تۇعىرى اشىلىپ، بۇقارانىڭ قىينىشلىغىن، ارىز - ارمانىن، ھاۋىپ - قاتەر كومەسكى قاتەرىن، قارا قوعام-عا، سۇرقىيا كۇشتەرگە ساپاتىن ەنز - دەرەكتەردى انڭسى ەتۇ، اشكەرەلەۋ ارناسى تىركىملىسىزدەندى. قازىر بۇل تۇغىرعا تىركەلگەن قولدانۇشى ەبىر مىلليون 100 مىڭ ادامنان اسىپ، بۇقارانىڭ جىيىنى ەبىر مىلليون 790 مىڭ ارىز - ارمانىن شەشىپ، ەبىتىرىپ اياقتانۇ مولشەرى %79.79كە جەتپ، بۇقارانىڭ ساۋسانغىندا جىلجىپ جۇرگەن كەشەندى باسقارۇ قاراولىنا اينالىپ، بۇقارانى ۋاچىمىنان ارتىلىپ، قىينىشلىغىن شەشەتىن تاماشا يىگى جول بولدى.

شىنجياڭ ھالىق تىلەگىنە قۇرمەت ەتۇدى، ھالىق پاراستىن شوغرلاندىرىۇدى، ھالىق كۇشىن ۇيىستىرۇ-دى، ھالىق تۇرمىسىن جاقسارتۇدى قالا ۋماعى قوعامىن باسقارۇدىڭ تۇتاس بارىسىمەن ساپاقتاستىرىپ، شەكارا-داعى ۇلتتىق وڭىرلەردىڭ ەرەكشەلىگىنە ۇيلەسەتىن، شىنجياڭ ەرەكشەلىگىنە بە قوعامدىق باسقارۇ ۇلگىسىنە نىزدە-نىس جاساۋ بارىسىندا ۇزدىكىسىز كەمەلدەندىردى.